

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

De eo qui pro tutore vel curatore negocia gessit

[urn:nbn:de:bsz:31-319110](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319110)

de suspec. tu. Sol. vt glo. Item oppo. glo. ista lex al-
legatur per By. in ar. ad qonem talem q si prelatu s
pendit aliquid de bonis suis vel alius administrator z
postea remotus est ab administratiõe. nungd possit re
petere sumptus factos in ipsa administratiõe. Ista. l.
prestet ar. optimu q sic. in contrarium facit in auz. res
iam dictas. C. de sa. san. eccle. fm By. Sol. ibi deliquit
in eadem re: z ideo nõ repetit. hic aliqd posuit in illa:
z iõ repetit. ar. j. de bis q. vt idi. l. rescipruz: z vt. s. no.

Fredem.

Ibi cõtrariam. Non ob.
l. iij. s. h. s. eo. vt ibi dixi
per By. z in. l. cum offendimus. in pnci. de fi-
deius. tuto. Et aduerte: qz illa. l. iij. s. fina. facit multu s
sed dicam in. d. l. cu offendimus. de fideius. tu.

Tutor

Ibi actione: vt ei soluatur. vt
cautio de indẽnitare prestet:
vt. l. si tutele. s. ti. i. fm Rai. vel dic etiam: vt libe
retur. ar. l. si quis mandato. de nego. ge. Qualiter autẽ
ista sentẽtia liberationis m`adetur executioni. dic vt. d.
. l. si quis q: captis pignorb' zc. vt ibi patet. Ibi soluat
dũmodo sit finitum officium. s. e. l. i. s. finito. C. glo.
oppo. de. l. si per ea. C. mandati. Sol. vt glo. Querit
glo. que est ratio diuersitatis inter fideiusforem z tuto-
rem. Glo remittit ad. l. si quis mandato. s. de neg. ges.
z allegatio qnqz est corrupta: qz aliq bic in glo. hnt m`a
dati: sed dicere debet de ne. ge.

De eo qui p tutore vel curatore ne. ge. fca.

Super ista rubrica dicit glo. q ptutor est vnum no-
men zc. z dic ut glo. z dñaz inter istuz titu. z se. vide ibi
super rubrica: z ibi dicam.

Rotutele.

Ibi vtrũq casuz re-
citatur gl. z dic vt i ea
sed contra hanc glo. facit. C. e. l. i. ij. respon-
so. z dic qz ibi sponte gessit. naz tanq tutor
licet sciret se non esse fm Andre. de pisis.

Ibi gessit. f. tanq tutor. Ibi pro tutore vide quod no.
Ros. in ti. si aliquis crederet se tutorem: z in ti. se. Ibi
tutor est. cuz non sit in veritate. Ibi gerit. i. administra-
uerit negocia pupilli fm By. Ibi inutile. i. actionẽ pro-
tutele fm glo. z Dyn. C. glo. oppo. de. s. si quis quasi
j. e. Sol. ut ibi. Querit glo. quãdo hẽbit locũ actio
ptutele. Et responde ut glo. Et aduerte: qz ista glo. est
aliquantulu obscura: ideo aduerte: vt glo. dicit altero
tamẽ casu distinctio tutele. dic ut in tutore no. etiã: aut
sciuit z teneatur actione tutele: si vero ignorauit tenea-
tur actione ptutele. Et sic glo. refert se ad id qd dixi. s.
subijcit gl. altero casu indistincte. dic ut in eo q nõ erat
tutor. Rũdeo ad glo. que dicit zc. breuiter teneatis se-
cundã solutionẽ. dic vt in glo. Querit glo. q est actõ
que debet cõtra illum qui fingit se esse tutore cum i ve-
ritate nõ sit. Et rũde vt glo. in. l. iij. C. de te. tu. dic nec
ob. l. i. ij. responso. e. ti. qz ibi spõte gessit nõ tanq tutor
sed vt alius. hic aut gessit ut tutor: lz sciret nõ esse tuto-
rem fm Ja. de are. Querit glo. que actio dabit ptra
istuz seruũ gerentẽ tutelaz. Et rũde vt glo. z bñ. C. l. o-
tra istum titulu oppo. By. ista actio est supuacua: quia
aut gerit ut tutor cũ in veritate nõ sit: aut sciẽter z tene-
bitur actiõe ne. ge. Ad hoc rũdet By. q ista actio fuit
inuenta fauore pupilloruz ex eo est magis priuilegiata
q actio ne. ge. naz bz priuilegium iter reales z persona-
les: z priuilegiũ reale z psonale hẽs in tex. j. de pui. cre.
. l. dabimus. s. i. secus in actione negociõz gestorũ: ut
p. e. ti. l. priuilegiũ. s. i. z. l. si ventri. fm By. dicimo in
actione nego. ge. pupillus bz priuilegiuz in psonali: vt
. l. si negociũ. e. ti. lz in reali nõ habeat vt ibi no. z. l. ven-
tri. in pñ. e. ti. z sic dicit An. de pisis q creditid fuisse er-
rorem scribẽtis per additionem By. patet ergo q ista
actio inducit vtilitatẽ z etiam priuilegium reale: sed qz
rõne priuilegij realis dicat pretor ipsam esse necessariã

vt hac. l. in prin. nõ est verisimile. ideo dicerem ipsaz eẽ
vtilẽ. dicas ergo fm An. de pisis q necessaria dicitur
ex eo q actio tutele respicit principaliter per sonam. C.
de nup. l. in copulãdis. z insti. qui da. tu. pos. s. i. z ppea
cessat actio ne. ge. que respicit rerum administratiõe
de ne. ge. l. i. Querit ergo By. nungd actio protute-
le z cõtraria tutele: de qua dictum est. s. ti. pxi. sint bo-
ne fidei vel stricti iu. Et vt qz sint bone fidei: qz in actio-
ne stricti iuris non veniunt vsure absqz vinculo stipula-
tionis: sed in actione bone fidei vsure veniunt ex sola
mora: vt. l. quãuis. C. de vsur. sed i istis duabus actioni-
bus vsure veniunt ex mora: vt p. in. l. quid ergo. s. con-
trarium. s. ti. i. z. j. hac. e. l. s. in protutele. ergo sunt bo-
ne fidei. Jo. tamẽ in arbore actionum ponit istas actio-
nes stricti iuris. z p Jo. allegat By. qz nõ inueniuntur
enumerate inter actiones bone fidei: que sunt posite i-
sti. de actione. s. actionum. ergo sunt stricti iuris: vt ibi
no. Omnes eniz actiones que nõ inueniunt bone fidei
sunt stricti iuris: vt ibi no. Ad cõtrarium respõdeas
q lz vsure veniant nõ tamen sequitur qz sint bone fidei
nam in actione ex testamẽto veniunt vsure ex mora. j. de
leg. ij. l. titie. s. vsuras. z. C. de vsufu. c. le. per totũ: z tñ
constat ipsam esse stricti iuris: vt. s. de in litem iuran. l.
. i. z sic habet naturam bone fidei: licet sint stricti iuris:
C. glo. oppo. insti. de act. s. actionum. z tenet qz ptra-
ria actio tutele sit bone fidei: z allegat rõnes suas: pro-
ea allegabam: qz equalitas in iudicijs est seruanda. C.
de prox. sa. scri. l. h. lib. xij. z de vul. z pupil. l. iaz hoc iu-
re. cum ergo actio tutele sit bone fidei que datur pupil-
lo: ut in glo. s. actionum. ergo z contraria. z miror qli-
ter By. nõ allegauit illã glosam: qz est nota.

Lum eo.

Ibi pro tutore. i. tanquã tutor cuz
in veritate nõ est: siue se esse dicit si-
ue non credat se esse tutorem. Ibi posse. z contraria p-
tutele datur protutori in pupillum z ante pubertatem
. j. e. l. h. z ibi no. ergo zc. facit. s. ti. i. l. i. s. finito. Ibi p-
tutore. i. tanquam tutor. cum in veritate non esset fm
By. ibi deinde. quasi dicat glo. hic quasi est expressiuũ
veritatis: vt dixi de hac dictione. s. solu. matri. l. si ante.

Si quis.

Ibi quasi. istud est diminutio veri-
tatis. C. glo. oppo. de eo quod
habuistis. s. hac. l. versũ. proinde. z hoc est difficile cõ-
trarium. Et sol. ut glo. ut patet in vltima solutione quã-
do dicit qz hic est speciale fauore pupillorum. dic qz pa-
tet ex eo: qz ibi in ver. proinde. geruntur negocia impu-
beris: z est priuilegium in eo quod dixi. s. quia actio p-
tutele est magis priuilegiata q sit actio nego. ge. vt di-
xi tibi in princi. z vide hic quod nota. glo. circa hoc. s.
de nego. ge. l. iij. s. bec actio. Ad hoc posses responde-
re qz ibi non erat priuilegium militie. Scias tamen qz
glo. C. eo. ti. l. i. querit de ista ratione diuersitatis z non
respondet. C. glo. querit que actio nego. ge. dabitur
in casu vbi fuerunt administrata bona. Responde vt
in glo.

Si curator.

Ibi gesserit scilicet tanquãz
curator. Ibi curator: z non
tanquam tutor. Querit glo. que actio dabitur in p-
mo casu ipsi curatori. Et responde ut glosa. Querit
glo. vtrum actio protutele concurrat cum acti. ne. ge.
in casu vbi tutor est compulsus administrare: cum vere
tutor nõ esset. Et responde vt glo. z ibi allegat. l. iij. s.
hanc actionem de nego. ge. dic z hoc verum est. s. q nõ
concurrat cum actione directa: z ita potes intelligere
. l. iij. s. hanc actionem de ne. ge. sed cuz vtili actione p-
tutele bene concurrat: quia vtilis cum vtili non impedi-
unt se adinuicem: cuz ambe sint auxilia extraordinaria
z vnum non excludit aliud: ut. l. de pecoribus. C. ad. l.
acquil. z. l. quẽadmodum. s. magistratus. ff. ad. l. acqui-
liã. z not. glo. de dam. infec. l. qui bona. s. si quis opus
fm Jaco. de are. z habes per Be. C. qui da. tu. pos. l.
a matre.

In protutele. Ibi attingit. i. non admistravit. Ibi gessit. et quedam neglexit. C. Glo. op. de. l. si pupilli. §. si. de ne. gest. circa hanc materiam vide que no. Cui. de cu. in. d. l. si pupilli. §. si.

Is qui. Ibi non enim et. §. si. oino. reddit rōez. Ibi h. f. pcuratoris. Ibi pupillus: qz scus isti pcuratoris nō tzi p iudiciū pupilli s; in p iudiciū p hētis. secus si rescinditur per se. vt. j. ti. i. l. i. in pn. ibi per By. Ibi ad ministratio. nam tutore vendente legitime non audiet pupillus circa restōnem: sed vēdente p tutore audiet pupillus: vt hic patet. Item vbi contraxit tutor inspicimus vtrum conūctus sit pupillo vel ne: licet contrahēte protutore sit secus: vt. j. ti. i. l. pupilli. §. By. et dic vt ibi. C. oppo. glo. de. l. bone fidei. j. de acquirē. re. do. Et sol. ut glo. C. Item oppo. glo. qz res pupilli vsucapiantur: vt. l. apud celsus. §. si quis nō tutor. j. de exce. do. So. vt glo. et bene et. glo. allegat. p. cor. l. neqz. j. de re. co. dic ut ibi.

Verō. Ibi tutore. i. tanq̄ verus teneatur actione tutele. Ibi tutorem id est vt verum tutorem fm By. Ibi scire debet. facit. j. de acquirē. here. l. si is ad quē. fm Jac. de are. Ibi in h. l. facit quod no. j. e. l. i. in prin. et allegatur bec. l. per Guil. s. de offi. preto. l. obseruare in fi. qz si iudex delegatus ignorat se esse delegatum: et ferat sententiam: qz talis sentētia nō valet tanq̄ priuati: qz oportet qz sciat se iudicē. arg. huius. l. Querit glo. que actio dabit Et responde vt glo.

Uti pro tutore. Querit glosa quam diligentia tenet prestare tutor. Et rōde ut glo. et allegat gl. l. a tutoribus. in prin. et dic vt ibi.

Qui. Queritur quando dabitur illud iudiciū cōtrarium. Responde vt glo.

C. hic finit dicit dñi Aico. de neapoli.

C. Quod falso tutore auctore gestū eē dices. Rica.

Uius edicti. In tex. ibi p hentes cum pupillo

b bona fide. alias secus: vt. j. e. l. in fi. §. By. et hoc dñ dicit p hentes vel quasi: vt. l. falso. j. e. et in iudicio: vt. l. defensor. s. de tu. et ra. di. et l. iij. §. idē scribit in pn. fm Ja. de are. et bene. In tex. ibi vel alia regione datus certū est resti. dari furioso qz furiosus qui auctorizauit p nō tutore habetur: vt. l. nec mandāte. s. de tu. et cura. da. ab his. et tutor admini strando id qd est administratiōis alteri p tutore non hētur: vt. s. de adm. tuto. l. si duo. et l. vel in partes. In tex. ibi nōne valebit quod gestū est. Rñ. qz sic: qz vtile p inutile non d; viciari fm By. In gl. certe sic: et ita ibi ar. contra sol. qz si alij sunt veri tutores sufficeret vnus: vt. l. si ex pluribus. s. de auc. tu. et. C. e. l. si. et ideo eius auctoritas qui tutor est nil opatur. ar. l. si duobus. §. heres de le. i. sed si duo essent arbitri nō sufficeret p vnuz pronunciari: vt. e. §. et ideo adiectio huius arbitri nō pōt facilius nō reddit inutile: vt. l. si ita. et l. celsus. s. de arbi. In tex. ibi dabo. in integ. re. C. oppo. qz cōtractus vel quasi qz a falso curatore celebrat est ipso iure nullus et. vt. l. si is qui. s. ti. i. et l. si plurib. ij. rñ. s. de auc. tut. et l. neqz. j. de re. co. ergo superuacua esset restitutio ex hoc edicto: vt. l. in dubiū. C. de tu. et cu. da. ab his. rñ. qz ē verum: qz contractus est ipso iure nullus in p iudiciū pupilli et nō ipsi pupillo in integrum resti. est necessaria sed in p iudiciū cōtrahētis iste contractus est aliquis vt. l. iulianus. §. si quis a pupillo. et de acti. emp. l. nō eo minus. C. de pcur. alias si cōtraheret nō interueniente alio qz pupillo sibi iputaretur. et ideo restitutio sibi nō

est necessaria fm By.

Id. In glo. qñ idem est arg. contra. C. de rei ven. l. si fundus. que. l. videf probare torum oppositū. f. qz denunciatio cōstituat aliquē in malā fidem et cum illa. l. si fundus. con cor. l. quedā. §. pe. s. de eden. et quod ibi no. et. l. ait pre tor. §. si quis pnceps. j. que in frau. cred. et per ista facit. f. qz denunciatio nō cōstituat quē in mala fide. j. p em pt. l. i. et l. si qz maior de rescin. vē. pōt solui isto modo qz ista lex et cōtraria loquit quādo credit denunciatiōi. sed contra hoc videtur instare glo. que est in. d. l. si fundus: que facit hanc. q. si nō credit et. et tamen determinat qz in mala fide cōstituitur: et tō dic qz aut ille cui fit denunciatio sciuir illū quem denūciauit habere ius denūciandi: et tūc videat in mala fide cōstitutus. ita loquitur si fundus et glo. aut nō sciuir illū habere ius denūciandi: et tūc nō videatur in mala fide cōstitutus: et ita videtur probari in. l.

Sed ptra hoc videtur iste tex. vbi in dubio nō videtur cōstitutus in mala fide fm By. di cit By. sol. vt ibi. et. l. fundus: qz hic erad dolus tutoris qui preponderat culpe illius qui nō creditit denuncia tioni: vt. l. itē si obstetrix. ad. l. acqui. in. l. si putator. et. l. qui foueas. e. ti. et per hanc sol. videf restringi bec. l. qz ista lex nō habeat locum nisi quando agit per cōtrahētem cōtra tutorem. nā si cōtrahens agit cōtra pupilluz nō extinguit dolus tutoris: vt. s. e. l. i. §. idem pōpo. et ideo dic et meli' fm By qz hic cōtrahens tractabat de dāno vitando. pupillus autē ecōtra. in. l. Bria cui est facta denūciatio et ideo culpa sua: qz nō credit denūciationi. debet sibi nocere cōtra illū qui i nul la culpa fuit: de hoc vide per Lynuz. in. d. l. si fundus. C. Quero hic an si post cōtractum fiat denūciatio p htuat cōtrahentem in mala fide. de hoc est glo. qz non in. l. i. j. pro empr. facit glo. pro hoc in. l. cōcubinatū. s. de arbi. vbi dicit qz ab initio semp henda esset denūciatio: quod no. qz vtile est.

Lane. Not. qz qui beneficio edicti nō vritur cōtra eum non pōt excipi de beneficio edicti. et inducitur in ar. ad. q. dicit in statuto ciuitatis qz possit peti instrumentū executiōi mādari: saluo si steterit per. x. annos. modo stetit per. x. annos: an possim petere per libelluz fm ius cōc. et vide tur qz possim per hanc. l. qz ego qui peto per libellū nō vtor beneficio statuti pro executione: et ideo nō pōt de illo statuto contra me excipi: in ciuitate ista mibi videf qz practicetur cōtrarium: nescio si scit propter alia i sta tuto posita.

Alterdum. In glo. resti. in fi. imo videtur valef per pro bationem tutoris ad hoc vt restitui nō possit et videtur ob. l. i. §. idem pōpo. s. eo. ni. So. aliud est in compellendo litigantem quo casu iudiciū in p iudiciū pu. nō valet: et ideo litiganti et reo restitui. concedi tur: et aliud est legitimare personā tutoris: et vj in p iudiciū pupilli et restitutio denegatur.

Pupilli. Ibi incertuz. cauti. de incerto. caut. vt. j. ad tre. l. cogi. §. si pa ter. b. d. et nō sunt alia. Bar.

Quissime. Istum tex. not. ibi dum dicit quid eniz. facit ad vnam. q. quā habui de florētia de iudice qz nō torquerat hoīem: sed spoliare fecerat et ipse fuit confes sus et no. alleges ea que habētur in titu. qz me. cau. con cor. cum isto tex. fm Ja. de are. quod hētur in simili. in. l. si quis man. s. de ne. ge. vbi no. formam huius condi tionis et illā. l. facio. no. valde: qz videf concor. cuz. l. fa cere potest. s. solu. ma. ista sol. videtur inuere qz quādo auctoritate falsi tutoris querit pupillus et restituitur cōtrahens nō tenet pupillo ad sumptus litis. et per hanc. l. determinat Ly. vnaz. q. et est qd qz quidā erat debitor